

Seat No. : _____

XZ-115

B. Ed. Semester – II

April-2013

A-511 : Introduction to Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના :** (1) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના પુરા ગુણ દર્શાવે છે.
(2) બધા જ પ્રશ્નો (પાંચ) ફરજિયાત છે.
(3) વિકલ્પો આંતરિક છે.

1. (અ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં જવાબ આપો. **10**
(1) શૈક્ષણિક સંશોધન એટલે શું ? તેના હેતુઓ જણાવી શિક્ષણમાં મહત્ત્વ ચર્ચો.
(2) શૈક્ષણિક સંશોધનની લાક્ષણિકતાઓ જણાવી તેના મહત્ત્વના મુદ્દાઓ સમજાવો.
(બ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં જવાબ આપો. **4**
(1) શૈક્ષણિક સંશોધનના સ્ત્રોતો વર્ણવો.
(2) સંશોધન અને શૈક્ષણિક સંશોધનનો અર્થ અને સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
(3) સંશોધનનું સ્વરૂપ સમજાવો.
2. (અ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 100 શબ્દોમાં જવાબ આપો. **6**
(1) શૈક્ષણિક સંશોધનના કોઈપણ છ ક્ષેત્રો જણાવો.
(2) ક્રિયાત્મક સંશોધનની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
(3) વ્યાવહારિક સંશોધન એટલે શું ? સમજાવો.
(બ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ આપો. **8**
(1) ક્રિયાત્મક સંશોધન એટલે શું ? ક્રિયાત્મક સંશોધનના સોપાનો સમજાવો.
(2) શૈક્ષણિક સંશોધનના પ્રકાર જણાવી મૂળગત સંશોધનનાં લક્ષણો અને લાભ સમજાવો.
3. (અ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં જવાબ આપો. **10**
(1) નિદર્શની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, નિદર્શ પસંદગીની પ્રક્રિયા દરમ્યાન ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.
(2) શૈક્ષણિક સંશોધનની પદ્ધતિઓનાં નામ જણાવો. કોઈપણ એક પદ્ધતિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના લક્ષણો જણાવો.

XZ-115

1

P.T.O.

- (બ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં જવાબ આપો. 4
- (1) માહિતી એકત્રીકરણ કરતી વખતે કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખશો ?
 - (2) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં કઈ આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિઓ અને માપોનો ઉપયોગ કરશો ?
 - (3) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં નિદર્શનની પદ્ધતિઓ જણાવો.
4. (અ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં આશરે 100 શબ્દોમાં જવાબ આપો. 6
- (1) ચલની સંકલ્પના અને સ્વરૂપ સમજાવો.
 - (2) સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષા કરતી વખતે તમે શું શું ધ્યાનમાં રાખશો ?
 - (3) સંશોધક માટે સંશોધન પ્રસ્તાવનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ આપો. 8
- (1) સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષાની વિગતવાર સમજૂતી આપો.
 - (2) એક સંશોધક તરીકે સંશોધન પ્રસ્તાવ તૈયાર કરતી વખતે કયા કયા સોપાનો ધ્યાનમાં રાખશો ? દરેક સોપાનની ટૂંકમાં સમજ આપો.

5. નીચે આપેલ દરેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં યોગ્ય જવાબ આપો. 14
- (1) ક્રિયાત્મક સંશોધનના બે લાભ જણાવો.
 - (2) વ્યાપ વિશ્વનો અર્થ આપો.
 - (3) ચલના પ્રકારો નોંધો.
 - (4) સંશોધન ઉપકરણના બે નામ આપો.
 - (5) ઉત્કલ્પનાનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
 - (6) મૂળગત સંશોધનના બે લાભ લખો.
 - (7) સંશોધન પ્રક્રિયાના પ્રથમ બે સોપાન જણાવો.
 - (8) નિદર્શ પદ્ધતિઓમાંથી બે પદ્ધતિઓ લખો.
 - (9) શૈક્ષણિક સંશોધનની બે પદ્ધતિઓના નામ આપો.
 - (10) સંશોધન પ્રસ્તાવની સંકલ્પના જણાવો.
 - (11) મૂળગત સંશોધન એટલે શું ?
 - (12) કારણ તુલનાત્મક પદ્ધતિ એટલે શું ?
 - (13) નિદર્શ પસંદગીની બે લાક્ષણિકતાઓ નોંધો.
 - (14) સંશોધન માટે સંબંધિત સાહિત્યનો અભ્યાસ જરૂરી છે. – બે કારણ આપો.

XZ-115

B. Ed. Semester – II

April-2013

A-511 : Introduction to Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instruction :** (1) Figures to the right hand side indicate full marks.
(2) **All five** questions are compulsory.
(3) Options are internal.

1. (a) Answer any **one** of the following questions in about **750** words : **10**
(1) What is Educational Research ? State its objectives and discuss importance of its in Education.
(2) State characteristics of Educational Research and explain its important points.
(b) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **4**
(1) Describe the sources of Educational Research.
(2) Clarify the meaning and concept of Research and Educational Research.
(3) Explain the nature of Research.
2. (a) Answer any **two** of the following questions in about **100** words : **6**
(1) State any six areas of Educational Research.
(2) State the characteristics of Action Research.
(3) What is Applied Research ? Explain it.
(b) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : **8**
(1) What is Action Research ? Explain the steps of Action Research.
(2) State the types of Educational Research. Explain the characteristics of Fundamental Research and advantages of it.
3. (a) Answer any **one** of the following questions in about **750** words : **10**
(1) Clarify concept of sampling and state the steps while selection of sample process in brief.
(2) State the methods of Educational Research. Clarify the concepts of any one of them and characteristics of it.

- (b) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **4**
- (1) Which points should be kept in mind while data collection is done ?
 - (2) Which statistical techniques and statistical measurement are used for Educational Research ?
 - (3) State the sampling techniques in Educational Research.
4. (a) Answer any **two** of the following **three** questions in about **100** words : **6**
- (1) State the concept and nature of variable.
 - (2) Which points are kept in mind while reviewing Related Literature.
 - (3) Explain the importance of Research proposal for the Researcher.
- (b) Answer any **one** of the following **two** questions in about **500** words : **8**
- (1) Explain in detail Reviewing Related Literature.
 - (2) As a researcher, which steps are kept in mind while preparing Research proposal ? Explain each step briefly.
5. Answer the following questions in short : **14**
- (1) State the two advantages of Action Research.
 - (2) Give meaning of population.
 - (3) Write down the types of variable.
 - (4) Give two names of the tools of Educational Research.
 - (5) Clarify the meaning of Hypothesis.
 - (6) Write two advantages of Fundamental Research.
 - (7) State first two steps of Research Process.
 - (8) Write two methods of sampling.
 - (9) Give two names of methods of Educational Research.
 - (10) State the concept of Research Proposal.
 - (11) What is Basic or Fundamental Research ?
 - (12) What is casual comparative method ?
 - (13) Write down two characteristics for selecting a good sampling.
 - (14) Give two reasons for the study of Reviewing a Related Literature.